

Szegedi Egyetem

IV. évf. 9. szám

A SZEGEDI FELSZÓKATÁSI INTÉZMÉNYEK LAPJA

1966. május 8.

Vádoljuk az imperializmust! A szocialista hazafiságról

Nemzetközi diákszeminárium Budapesten

Több mint 50 európai, ázsiai, afrikai, latin-amerikai ország mintegy 200 képviselője tanácskozott a „Vádoljuk az imperializmust” jegyében Budapesten, hogy tovább erősítse a világ haladó diákságának antiimperialista egységfrontját.

A szemináriumon elhangzott 3 referátum és a több mint 70 hozzászólás egységesen és határozottan ítélte el az USA vietnámi agresszióját az imperializmus neokolonialista mesterkedéseit éppúgy, mint az új világháborúra törekvő nyugatnémet neofasizmust.

Az imperializmust *Dinh Ba Thi*, a DNFF Budapesti Irodájának vezetője a harcoló vietnámi nép részéről, dr. *Hajdú Gyula* egyetemi tanár az ELTE Nemzetközi Jogi Tanszékének vezetője, a nemzetközi jog találaról, *Vajó Péter* a Magyar Egyetemi és Főiskolai Hallgatók Szervezeti Országos Bizottságának elnöke az ifjúsági mozgalmak oldaláról állította a vádoló tények reflektorába. És a legkülönbözőbb szempontból vádoltak a hozzászólások.

Nehéz lenne itt felsorolni mindazt a tény és gondolatot, amellyel a szemináriumon gazdagabbak lettünk az imperializmus elleni harcban. Néhányat említenénk csak az elhangzottakból.

Az USA évi költségvetése 112 milliárd dollár — ebből a hadikiadás 60 milliárd. A vietnámi agresszió naponta 25–30 millió dollárba kerül az amerikaiaknak. Az imperialista háború politikájának következtében a világon ma 20 millió ember áll fegyverben, és ennek 4–5-szöröse dolgozik kimondottan katonai célokért.

Az amerikaiak 1965. februárja óta 124 iskolát romboltak szét a VDK-ban barbár bombázásaikkal. — A vietnámi nép hőroszi küzdelmét dokumentálja, hogy a tanulóknak száma ellenére jelentősen emelkedett az elmúlt tanévhez viszonyítva. Dél-Vietnámban a megszállt területeken 5 millió ember él és ebből 1 millió a bürokratikus apparátushoz tartozik, ami egyebek között még egy dokumentuma a rendszer ingatag voltának. Afrikában a lakosság 80%-a

analfabéta — Portugál Guineában 99,5%-a. Még háromszáz évvel ezelőtt Afrika lakossága a Föld népességének 15-öd részét adta — ma az arány 1/12-re csökkent a „civilizáció áldásos” tevékenységének eredményeképpen. Guinea küldötte lelkes hangú felszólalásában a fenti tényekre alapozva is mondta: „az afrikaiak ismerik a szenvedést, megértik a vietnámi nép helyzetét”.

Latin-Amerikában a lakosságnak 1%-a végez középiskolát és csak két ezreleke íratkozik be egyetemre. Az UNESCO két év alatt 90 millió dollár segítséget nyújtott Latin-Amerikának oktatási célokra — az USA 3 nap alatt fordít ilyen összeget a vietnámi nép elleni agresszióra.

Csak örömmel lehetett ugyanakkor beszélni azokról az eredményekről, amelyeket Kuba népe ért el a közoktatás terén, hiszen még 1953-ban a lakosság több mint 22%-a analfabéta volt, 1961-re az analfabéták száma 4%-

alá csökkent, és 1956 és 1964 között megkétszereződött a középiskolások száma — bizonyítva mire képes egy független nép saját hazájában.

Sorolhatnám még Vietnám és Kamerun, Dahomey és Uruguay és a többi országok diákjainak felszólalását, melyek más-más szempontból, de egy gondolatot fejeztek ki, amit a dél-rhodéziai küldött találon így foglalt össze: „az imperializmus összefogott ellenünk, haladó fiatalok ellen, — nekünk is csak egy lehetőségünk van: tömöríteni erőinket az imperializmus elleni harcban. „E gondolatot szolgálta a szeminárium minden megnyilvánulása, amit a záró egyik gondolata így foglalt össze: „Gyűjtőpont volt e szeminárium, olyan gyűjtőpont, amely segíti a diák egységfront kialakulását az imperializmus elleni harcban — és erre az egységfrontra ma nagy szükség van.”

dr. Konec János
a magyar delegáció tagja

A munka ünnepén

Huszonegyedik szabad május elsőjén volt ez a mostani. Plakátjain soknyelvű felirat éltette a munka ünnepét, zászlói gyönyörű tavaszi napfényben kavargtak.

A József Attila Tudományegyetemen már szombaton megkezdődtek az ünnepségek. Május elsője alkalmából adták át rendeltetésnek az egyetem Móra Ferenc diákotthonát, melyben 320 bölcsésztanhallgató lány talált otthont. Ez a beruházás — ahogy dr. Szabó Zoltán egyetemi tanár, a Tudományegyetem rektora megnyitó beszédében elmondotta — elengedhetetlen népgazdaságunk egészét tekintve, de nem elenyésző Szeged kulturális és gazdasági gyarapodása szempontjából.

A minisztérium képviselői, a Tudományegyetem állami, párt- és KISZ vezetői délután az új klub ünnepélyes megnyitáson vettek részt.

Fegyelmezett sorokban vonuló dolgozók, tanulók, a környező utcákat betöltő érdek-

lódők tömege köszöntötte május elsőjét városunkban.

A délelőtti nagygyűlés után megteltek az újszegedi park útjai, fiatalok és öregek a hagyományos májusfa mögött együtt szórakoztak. Köztük ott voltak intézményeink hallgatói is, sajnos, délután többen mint délelőtt. Pedig ez az ünnep annak a munkának az ünnepe, amely lehetővé teszi, hogy mindenki képességei és szorgalma szerint nehézségek nélkül végezhesse tanulmányait, azé a munkáé, amely most kollégiumot és klubot adott egyetemistáinknak.

Akadémiai székfoglaló

Dr. Kovács István az MTA levelező tagja, a JATE Alkalmi Tanszékének vezetője az elmúlt hetekben tartotta akadémiai székfoglaló előadását „A törvénykoncepció alakulása” címmel.

Március 23-án az 1848-as magyar polgári nemzeti forradalom és szabadságharc, majd pedig az 1919-es magyar proletárforradalom és a Tanácsköztársaság évfordulójának apropójából cikket közölt a Szegedi Egyetem „A hazafiság fogalmáról” címmel, Kávassy Sándor tollából. A cikk történelmünk perspektívájában vizsgálta a magyar nemzet és nemzeti érzés, a hazafiság fogalmának kialakulását, tartalmi változásait s eljutott napjaink hazafiság-fogalmához, felemlítve, hogy a szocialista hazafiság tartalma gyökeresen más, mint a polgári-nacionalista hazafiságé volt.

Kávassy gondolatmenetét próbálom az alábbiakban tovább vinni s a szocialista hazafiságról, a nemzeti érzés, a nemzeti öntudat marxista értelmezéséről, valamint ezzel kapcsolatos tennivalóinkról néhány gondolatot kifejteni.

Amióta a munkásosztály mint osztály megjelent a történelemben s a marxizmus teoretikusai kezébe adták az osztály-ideológia fegyverét, a munkásosztály a nemzeti kérdésben is kialakította a maga tudományos igényességgel megfogalmazott véleményét s ideológiai-politikai programját. A munkásosztály hazafiság-fogalmában a mindenemű elnyomás és kiszolgáltatás megszüntetésének alapvető célkitűzésé dominál s ennek megfelelően a

haza az egész dolgozó nép hazája — nemre, korra, vagyoni különbségekre, tulajdonviszonyokra való tekintet nélkül. A hazában való legteljesebb demokratikus egyenlőség és egység az adott ország keretein belül a munkásosztály közös nemzetközi érdekeiért vívott osztályharcban való szolidaritás vállalása, a kommunista világmozgalomhoz való tartozás és hűség, az imperializmus ellenes erővel való szövetség és együttműködés az alapvető jellemvonása a szocialista hazafiságnak.

Szocialista hazafiság csak a szocialista társadalom talaján bontakozhat ki. A hazafiság, a nemzeti érzés fejlődése, kibontakozása a történelmi folyamat velejárója s mint hagyomány, pozitív és negatív vonásaival együtt mélyen belevésődött a tudatunkba.

A nemzeti formák nem szűnnek meg a szocialista forradalom pillanatában, hanem sokáig keretei maradnak és maradhatnak a kibontakozó szocialista fejlődésnek, az új társadalmi rendnek is. Akkor is meg, ha ugyanakkor már kirajzolódik a szocialista országok gazdasági és politikai összeforrtóságának körvonalai. Azt azonban nem fogadhatjuk el a polgári nacionalista ideológiából, hogy a haza és nemzet fogalma örök, társadalmi formáktól független, osztályokfeletti kategória, ha építünk is a

nemzeti érzésben rejlő hatalmas politikai erőre. El kell vetnünk a nemzeti nihilizmus másik, végtelen álláspontját is tehát, hiszen a szocialista hazafiság nemzetközisége nem nemzetek fölötti elvont proletár nemzetköziségeként, hanem a szocialista nemzetek egyenrangúságon alapuló közösségének valóságaként jelenik meg, amelyen belül a munkásosztály vezette szocialista nemzeti egység nem tagadja meg a nemzeti fejlődés egész örökségét, hanem haladó részének jogutódjaként annak demokratikus célkitűzéseit maradéktalanul igyekszik megvalósítani. A helyes marxista álláspont a nemzetet mindig alárendeli a nemzetköziség nagy céljainak, ami viszont sohasem a nemzeti iránti közbűbösséget, hanem a nemzeti érdekeknek a nemzetközi érdekekkel való összhangja biztosítását jelenti.

Milyen gyakorlati feladatok adódnak ebből?

Helyesen kell értékelnünk a nemzeti múltunkat, amely a jelenbeli magatartásunknak és a jövő fejlődésének is irányt szab. A szocialista nemzetköziségi tudat nem mondat le saját nemzeti előtörténetéről. E nemzeti múlt értékelése azonban csak marxista értékelés lehet, csak ilyen értékelés teheti világossá: mi az, amivel nemzeti történelmünk során az egyetemes emberi kultúra és haladás ügyét gyarapítottuk, ami jogossá teheti nemzeti büszkeségünket.

A szocialista hazafiság az erkölcsi nevelés fontos momentuma. Nem könnyű feladatot ró rá a hazafiság erkölcsi kódexe: a haza szeretete és a szocialista országok iránti szeretet, a társadalom hasznára végzett lelkiismeretes és felelősségteljes munka, a társadalmi értékek megőrzéséről és gyarapításáról való gondoskodás, magaskok társadalmi kötelességtudat és felelősségérzet, a gyermeknevelés és gyermekáldás vállalásában a társadalom érdekeinek megfelelő magatartás, a közösségi érzés és segítőkészség, egymás érdekeinek kölcsönös tisztelése és a legmagasabb rendű, tevékeny humanizmus — mindez elidegeníthetetlen része, összetevője a szocialista hazafiság fogalmának, a hazafias magatartás szocialista értelmezésének és gyakorlásának.

DR. HUSZKA LÁSZLÓ

Kollégiumi napok

A főiskola jól sikerült rendezvény-sorozatáról

Két vidám és szép napnak voltak azok tanúi, akik részt vettek a Szegedi Tanárképző Főiskola rendezvényein április 23–24-én. Kollégiumi napok — ez volt a kulturális és sporttalálkozó összefoglaló címe, de nem csak a kollégistáknak szoltak a kiállítások és mérkőzések. Azt viszont megmutatták, hogy a Főiskolán aktív és megbecsülendő kollégiumi munka folyik.

Szombaton délen a képzőművészeti, foto- és kézimunka kiállítás ünnepélyes megnyitásával kezdődtek meg a kollégiumi napok eseményei. Rövid időn belül ez volt a harmadik ilyen jellegű kiállítás a főiskolán, s erre érdemes felfigyelni. Az esélyes nagyjából ismertek voltak, s egyáltalán nem hatott meglepetésnek, hogy Zoltánffy István nyerte az első díjat s az ezzel járó háromszáz forintot. A második helyet megszívta nyerte a fesztiválon nemrég első díjas Matkó Katalin, akinek képei szép reményre jogosítanak és Gyémánt Lászlóné, míg a harmadik helyen Cseh Éva és Rigó József végzett.

A fotókiállítás első helyezettje Szarvai István lett, aki nemcsak kitűnő megfigyelőként jár e világban, de tisztában van a művészi eszközök használatával is. A második díjat a zsűri megszívta adta ki: Hanga Ferenc, Hegedűs László és Heteyi László képeit találták egyenrangúnak. Tanárképző Főiskoláról lévén szó, egyenrangú szerepet játszott ezen a kiállításán a kézimunka is. Itt az első helyre Takács Magdolna munkáját találták jogosultnak, de dicseretet érdemel a második helyezett Baranyai Magda és a harmadik: Puck Ágnes is.

Az irodalmi pályázat első díját ezúttal ketten nyerték, a főiskola irodalomszerező hallgatósága és a Szegedi Egyetem olvasói előtt nem ismeretlen nevű Boros István és Gáspár István, akiket ezzel együtt 250 forinttal is jutalmaztak, a második helyezett Juhász Ferenc lett, míg a harmadik helyen Pomezensky György végzett.

A Kollégiumi Napok sporteseményei vidám és izgalmas percekkel egyaránt hozták. A két lánykollégium közül ezúttal az új, a Petőfi bizonnyult jobbnak kosárlabdában, míg kézilabdában igazságos döntetlen eredmény született.

A sok tanulsággal szolgáló, jól sikerült eseménysorozatot az Irodalmi Színpad „Ifjúság” című, szép szavakkal teljes összeállítására zárta a főiskola dísztermében.

Találkozás

„Az orvos halála” írójával

Fekete Gyula, az „Az orvos halála” írója látogatott Szegedre április 22-én, az Orvostudományi Egyetem Irodalmi Körének meghívására. A Semmelweis kollégiumban megrendezett író-olvasó találkozó az író röviden szolt eddigi alkotásairól, regényeiről, majd a feltett kérdésekre válaszolt.

Sajnos, nagyobb vita nem alakult ki, pedig igen érdekes kérdések kerültek felszínre, mint például: a művészet és a valóság igazsága, az írói hitvallás, a művészi példakép, az írói átélés kérdései.

Hogy élesebb vita nem alakult ki, talán szerepe van a meglehetősen nagy létszámú közönségnek, valamint annak a sajnálatos tapasztalatnak, ami az egyes vitakörök előadóiával kapcsolatban jelentkezik, kik nem szívesen vesznek az esetleges kritikai jellegű véleményeket, hozzászólásokat.

Nos, Fekete Gyulára az utóbbi nem vonatkozik. Közvetlen modorával próbált lelendíteni a vitán, — ami helyenként sikerült is — s ezzel nagymértékben hozzájárult az est sikeréhez.

I. b.

A budapesti nemzetközi diákszeminárium résztvevői. A megjelent delegációk elítélték az Egyesült Államok vietnámi kalózháborúját.